

I.

Všetky sviatosti začali Ježišom, ale sviatosť manželstva má svoj počiatok už pri stvorení človeka, na začiatku ľudských dejín. Ježiš pozdvihol manželstvo na sviatosť v Kane Galilejskej (kde premenil vodu na víno), kde svojou prítomnosťou pomazal a posvätil manželstvo. Teda skrze svoju prítomnosť. Preto **sviatosť manželstva je vlastne prítomnosť Ježiša v udalostiach, ktoré manželia prežívajú. Je to prítomnosť, ktorá manželov posväcuje.** Preto manželstvo je sväté (svätým). Okrem toho je sväté aj preto, lebo je obrazom spoločenstva Najsvätejšej Trojice a zároveň jednoty, ktorá je medzi Kristom a Cirkvou.

Toto tajomstvo však pochopíme len vtedy, ak prijmemo to, že **manželstvo je povolanie** (teda nie len kňazstvo a rehoľný život). Manželstvo je povolanie **kráčať cestou života vo dvojici za Ježišom a k Ježišovi.** Je to povolanie **viest' toho druhého do večnosti.** Toto si snúbenci sľubujú pri prijímaní sviatosti manželstva. A práve toto je dôvod nerozlučiteľnosti manželstva. Nemôžem nechať svojho partnera stáť uprostred cesty. Nemôže byť žena svätá a muž nie, alebo opačne. Spolu majú dosiahnuť svätosť - večnosť.

Z vyššie povedaného vyplýva aj otázka, ktorá sa stáva základnou otázkou pri hľadaní povolania: Dokážem kráčať životom za Ježišom sám, alebo len s partnerom?

Sviatosť manželstva si udeľujú snúbenci samy. Kňaz je prítomný len ako svedok i zástupca Cirkvi a požehnáva toto nové manželstvo.

Prijat' sviatosť manželstva znamená prijat' na seba záväzok. Aký?

1. vzájomne si pomáhať (por. Gn 2,18). Ako?

Vzájomnou láskou sa -

- **uzdravovať**, lebo prinášame si do manželstva veľa citových a vnútorných zranení z minulosti (detstva, dospievania, z rodiny, od priateľov a spolužiakov, predchádzajúcich vzťahov, a pod.);

- **očisťovať** od egoizmu, sebecka, pýchy, panovačnosti a ďalších nerestí;

- **obetovať** pre toho druhého, lebo podstata manželstva spočíva nie v bráni, ale v dávaní (v kresťanskom manželstve sa nehovorí o právach, ale o službe).

2. plodenie a vychová deti

Krása manželstva spočíva v tom, že manželia svojim spoločným životom v láske si stále znovu a znovu udeľujú Božiu milosť, lásku, uzdravenie a celistvosť (integritu). Takže nielen pri sobáší, ale každý deň a každú chvíľu.

V manželstve Boh miluje manžela, manželku, lebo sú vzácny a jedinečný v jeho očiach. No zároveň ich miluje oboch rovnakou láskou. Avšak **Boh manžela miluje cez manželku, a opačne**. Manželia sa stavajú a **sú pre seba navzájom kanálom Božej lásky**. Lenže ak Boh miluje manželku cez manžela a manžel sa stane blokom (hrádzou), tak manželka už nebude prežívať Božiu lásku. Ale nie preto, žeby ju Boh už nemiloval, ale preto, že manžel tomu bráni (stal sa prekážkou). Samozrejme platí to aj opačne. A práve toto je dôvod prečo **ak mi manžel nedáva lásku, nemám právo robiť to isté**.

V manželskom spolunažívaní rozlišujeme tri roviny: city, vieru, skutky.

Najčastejšie dochádza v manželstve ku **kríze v rovine citov**. Manželia strácajú pozitívne pocity napríklad kvôli veku, kvôli tomu, že muž je alkoholik, že je agresívny, že je výbušný a pod. V takýchto prípadoch sa namiesto dobrých pocitov objavujú len negatívne pocity. Alebo napríklad ak si manželia nerozumejú a preto rozvíjajú - alebo obaja alebo aspoň jeden - svoje pocity voči inej žene, inému mužovi ... Alebo ak muž je workoholik a vždy len pracuje, alebo sa venuje viacej koníčkovi ako rodine, a nerozvíja svoje pocity voči manželke a deťom. V takýchto situáciách sa pocity strácajú a vzniká akési vákuum (druhému partnerovi čosi chýba).

Ak sú pocity v kríze, veľmi rýchle sa dostaví aj kríza viery. Človek si zvyčajne v takýchto situáciách kladie otázky: Kde je Boh? Prečo to dopustil? Prečo dovolil, aby som si zobral takúto ženu, muža? Prečo sa musím takto trápiť? Boh ma už nemá rád?

Ak sú pocity a viera oslabené, majú nastúpiť skutky (zintenzívniť ich). Teda nemám konať na základe negatívnych pocitov alebo oslabenej viery, ale napriek nedostatku pocitov mám konať skutky lásky. Nie pocity ma majú viesť, ale skutočná láska. Ak manželstvo bude založené len na pocitoch a telesnej príťažlivosti, rozpadne sa. Manželstvo má byť založené na skutočnej láske. Láska to nie sú city, ale rozhodnutie a záväzok.

Manželstvo je stav lásky. A každý stav lásky je povolaním. Manželia, pozerajte na seba a svoj stav ako na povolanie, nie ako na obeť. Pozerajte na seba, že ste povolaní k tomu, aby ste priniesli niečo nové a pozitívne do vášho vzájomného vzťahu.

II.

„Muži, milujte manželky, ako aj Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu, aby ju posvätil očistným kúpeľom vody a slovom, aby si sám pripravil Cirkev slávnou, na ktorej niet škvrny ani vrásky ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškvrnená. Tak sú aj muži povinní milovať, svoje manželky ako vlastné telá. Kto miluje svoju manželku, miluje seba samého. Ved' nik nikdy nemal v nenávisti svoje telo, ale živí si ho a opatruje, ako aj Kristus Cirkev, lebo sme údmi jeho tela. Preto muž zanechá otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi. Ale aj vy, každý jeden nech miluje svoju manželku ako seba samého. A manželka nech si ctí muža.“ (Ef 5,25-33)

Manželstvo je obrazom jednoty Krista a Cirkvi. Preto apoštol Pavol prirovnáva manželstvo k vzťahu Krista a Cirkvi: *„Muži, milujte manželky, ako aj Kristus miluje Cirkev“.*

Ako sa majú manželia milovať? Ako miluje Kristus Cirkev? *„seba samého vydal za ňu“.* Teda obetoval svoj život. Zároveň ešte pripomína, že v manželstve má partner milovať partnera ako seba samého: *„Tak sú aj muži povinní milovať, svoje manželky ako vlastné telá ... každý jeden nech miluje svoju manželku ako seba samého“*

Prečo sa majú manželia takto milovať? Prečo to urobil Kristus? *„aby ju posvätil ... aby bola svätá a nepoškvrnená“.* Teda aby sa vzájomne posväcovali.

Teda ako sa majú manželia milovať? **Obetovať sa pre toho druhého.** Dávať bez toho, aby sme očakávali. Toto vzájomné obetovanie sa veľmi pekne vyjadruje aj manželský sľub (podstatný úkon sviatosti manželstva): *„že ťa nikdy neopustím ani v šťastí ani v nešťastí, ani v zdraví ani v chorobe a že ťa budem milovať a ctíť po všetky dni svojho života“.*

Manželia si majú slúžiť. My však neradi používame toto slovo, lebo sa cítime pokorení. O službe v manželstve a rodine hovoríme skôr pejoratívne. Napríklad často hovoria ženy svojim mužom a deťom *„ja som len pre vás len slúžkou ...“* Avšak v normálnej kresťanskej rodine nehovoríme o právach, ale o službe. No v dnešnej dobe hodnotíme človeka skôr podľa toho, čo má. Podľa toho ako dokáže iných využiť vo svoj prospech. Lenže veľkosť človeka spočíva v tom, čo dáva, a nie čo zoberie. Veľké dedičstvo alebo bohatstvo ešte nikoho neurobilo zrelým.

Nie všetci sú však schopný takého to obetovania sa. Od čoho to závisí? Od lásky. Jestvujú **tri druhy lásky**.

1. „láska ak“

„Ak splníš to a to, budem ťa milovať. Ak urobíš to a to, budem ťa milovať.“ Teda ak sú splnené moje určité požiadavky, som ochotný prejavíť lásku (milovať). Toto však nie je láska, je to sebecko.

Mnohé manželstvá sa rozpadajú, lebo boli založené na takejto láske. Avšak často ani nemôžeme niečo vyčítať týmto manželstvám, lebo tento spôsob lásky si priniesli od svojich rodičov. Áno, často takýmto spôsobom vychovávajú rodičia svoje deti: *Ak si upraceš izbu, budem ťa mať rada. Ak si urobíš úlohy, budem ťa mať rád*. Tieto deti v dospelosti potom milujú tou istou láskou a myslia si, že tak je to správne.

Ak manželstvo je založené na takejto láske, tak sa môže stať, že po rokoch manželstva, manžel alebo manželka zistia, že sú zamilovaní nie do skutočného partnera, ale do svojej predstavy o ňom. Môže sa stať, že raz jedného z manželov omrzí neustále plniť akési požiadavky toho druhého a vždy sa len prispôbovať. Ak nie sú splnené očakávania, takáto láska sa často mení na odmietanie až nenávisť.

2. „láska pretože“

„Milujem ťa, lebo si pekná, bohatý, máš modré oči, cítim sa s tebou dobre, dávaš mi istotu, si iný ako ostatní, a pod.“ Teda milujem iného, lebo niečím je alebo niečo má. Tomu druhému to lichotí, lebo sa cíti akceptovaný a milovaný pre svoje kvality a hodnoty.

Čo je na tejto láske zlé? Určite je to lepšia láska ako tá prvá. Ale predsa je tu hrozba konkurencie. Môže prísť niekto, kto bude mať danú kvalitu vo väčšej miere. Napríklad objaví sa krajšia a príťažlivejšia žena, športovejší a bohatší muž. Alebo ak je láska postavená na tvojom plate či postavení a ty stratíš zamestnanie a postavenie ...

Je tu ešte jedna hrozba, tzv. „druhá tvár“. Každý z nás máme svoju prvú tvár, ktorú ukazujeme svetu, a druhú, ktorú pred svetom skrývame. Pozná ju veľmi malo ľudí alebo možno nikto, ani môj partner. Lenže potom žijem v strachu, aby môj partner neobjavil niečo, čo pred ním tajím, lebo ma už nebude milovať.

3. „láska bez podmienok“

„Milujem ťa, nehľadaj na to aký si možno ~~si~~ vo svojom vnútri. Budem ťa milovať, nech sa stane s tebou čokoľvek alebo nech čokoľvek urobíš.“

Nie je to slepá láska, lebo pozná partnera. Pozná jeho dobré ale aj zlé stránky.

Je vôbec možná takáto láska? Áno, ak si uvedomíme, že manželstvo je veľmi dôležité, ale nie najdôležitejšie. Je obšťastňujúce, ale nie je šťastím. Pre mnohých je konkrétnou životnou cestou, ale nie je cieľom. Cieľom je Boh. Nezabúdajme preto, že manželstvo je kráčanie vo dvojici za Ježišom a k Ježišovi.

III.

V predchádzajúcej úvahe sme hovorili o tom ako sa manželia majú vzájomne milovať. Podobne ako Kristus sa majú obetovať jeden pre druhého bez podmienok. **A prečo sa majú takto milovať?** Prečo takto miloval Kristus? „aby (Cirkev) bola svätá a nepoškvrnená“. Teda aby sa vzájomne posväcovali. **Aby jeden druhého viedol k svätosti**, do večnosti (eschatologický rozmer manželstva).

Aby to manželia dokázali, musia si zodpovedať **tri základné otázky**:

1. Prečo sa chcem oženiť či vydať alebo prečo som sa oženil či vydala?
2. Prečo je to práve tento muž, táto žena?
3. Prečo chcem sobáš v kostole (sviatosť) a nie len na úrade (civilný sobáš)?

Ad 1/ Prečo sa chcem oženiť či vydať?

Odpoveď:

„Cítim to takto. Lebo ma to priťahuje.“ - A čo keď to pominie? Čo bude potom?

„Aby sa o mňa niekto staral.“ - A čo keď sa budeš musieť ty starať viac o svojho partnera?

„Aby ma mal kto počúvať.“ - A čo keď tvoj partner nebude ochotný ťa počúvať?

„Kvoli sexu.“ - A čo keď sexuálny život tvojho partnera nebude zdravý?

Mnohí vstupujú do manželstva, lebo chcú prijímať. Ale podstatou manželstva je dávanie lásky vo všetkých podobách. Toto dávanie nikdy nedosiahne vrchol. Avšak často snúbenci si myslia, že sobáš je vrcholom ich lásky. To nie je ale pravda. Sobáš je len jedným z mnohých vyjadrení lásky.

Manželstvo je priestor kde si dvaja ľudia vyjadrujú lásku mnohokrátym spôsobom. Mnohí si myslia, že vrcholom lásky je sex, ale to je omyl. Nechcem tým povedať, že sex je zlý. Je to niečo veľmi dôležité. Ale ak sa napríklad starám o chorého partnera, tak je to prejav oveľa väčšej a čistejšej lásky, lebo viacej dávam ako prijímam. Je tomu tak aj napriek tomu, že nepocítujem emocionálne uspokojenie. V manželstve je veľa okamihov, keď lásku nicíme, ale napriek tomu konáme skutky lásky.

Mnohé manželstvá sa rozpadajú, lebo manželia nevedia, čo je to manželstvo.

Ad 2/ Prečo je to práve tento muž, táto žena?

Odpoveď:

„Dúfam, že je to ten pravý. Náhoda nás dala dokopy. Jednoducho sme sa zobrali.“ - Možno občas prídu aj pochybnosti.

Môžem takto pozeráť na partnera? Nemal by sme skôr pozeráť na svojho partnera - muža, ženu - ako na človeka, ktorého mi vybral Boh? Manželstvo je povolanie. Ale je to povolanie práve s týmto mužom, ženou? Áno, Boh mi poslal do cesty práve tohto muža, túto ženu.

Boh mi túto osobu poslal, aby ma skrze ňu posväcoval. Vďaka tejto osobe môžeš byť svätý, svätá. Môžeš rásť v láske, v pokore, ovládaní, láskavosti, trpezlivosti a pod. Môžeš byť svätý či svätá, lebo žiť práve s týmto človekom je utrpenie. Bolo by ideálne rásť spolu s partnerom a vzájomne si pomáhať pri hľadaní Božej vôle a pri posväcovaní. Lenže nie je tomu vždy tak, lebo niekedy jeden z manželov nechce.

Ak nebudeme pozeráť na manželského partnera ako na človeka, ktorého mi poslal Boh a cez ktorého ma chce posväcovať, tak budeme mať veľa iných dôvodov prečo je to práve tento muž, táto žena. Ale tieto dôvody nám dlho nevydržia a náš vzťah sa rozpadne.

Ad 3/ Prečo v kostole a nie na úrade?

Odpoveď:

„Je to krajšie v kostole. Je to slávnostnejšie. Rodičia to chcú. Partner to chce.“

Aký je rozdiel medzi sviatostným a civilným manželstvom?

Civilné manželstvo je dobrá vec (nespochybňujem ho), ale chýba v ňom duchovný rozmer. Vo sviatostnom manželstve sa totiž okrem fyzickej a psychickej roviny odovzdávam svojmu partnerovi aj v duchovnej rovine. Zároveň sľubujem, že sa budem starať o fyzické, psychické aj duchovné zdravie svojho partnera. Konkrétne to znamená: Ak napríklad manžel povie, že ho boli hlava a manželka mu odpovie „poďme k lekárovi“, nemôže jej manžel povedať „to je moja vec, nestaraj sa“. Ona sľúbila, že sa bude starať o jeho fyzické zdravie a on s tým súhlasil. Ak napríklad manželka povie, že má depresiu a manžel jej odpovie „poďme k psychológovi“, nemôže mu povedať „to je moja vec, nestaraj sa“. On sľúbil, že sa bude starať o jej psychické zdravie a ona

súhlasila. Ak napríklad manželka povie manželovi „mal by si ísť na spoveď, lebo si už dlho nebol“, nemôže jej manžel povedať „to je moja vec, nestaraj sa“. Ona sľúbila, že sa bude starať o jeho duchovné zdravie a on s tým súhlasil.

Uvedom si, že tvoj manžel, manželka sľúbil (a), že sa bude o toto všetko starať. Sľúbili ste si, že spoločne prídete do večnosti, ku vzkriesenému Kristovi. Smutné je však to, že mnohí ani nevedia, čo sľubujú. Je to pre nich len veľká paráda.

IV.

Čo je obsahom duchovného rozmeru manželstva?

Ešte pred tým ako budeme o tom hovoriť, si musíme uvedomiť, že muž a žena, tým že vstupujú do manželstva, **nestrácajú svoju identitu**. Jestvuje a zostáva medzi nimi **psychická a duchovná rozdielnosť**. Čo sa týka psychickej stránky - vnútorného prežívania, tak muž je zameraný na rozum a žena na cit. Ak ide o duchovný rozdiel, tak muž ťažšie vytvára vzťah k Bohu ako žena. Tieto fakty musíme brať do úvahy pri spoločnom nažívaní, pri vytváraní jednoty v manželstve.

Obsahom duchovného rozmeru manželstva je:

1. spoločná modlitba

Je potrebný priestor pre osobnú individuálnu modlitbu, ale aj pre spoločnú (bez detí, len manželia). Modlitba s deťmi je spoločnou modlitbou rodiny, ale okrem toho si manželia **majú stanoviť čas na pravidelnú modlitbu vo dvojici**. Ak nezačnú na začiatku manželstva, potom to už bude veľmi ťažké zaviesť do ich spoločného života. Na druhej strane, ak toto nebudú považovať **za prioritu vo svojom živote**, budú neustále bojovať o čas pre túto modlitbu. Všetko ostatné sa im totiž bude zdať dôležitejšie.

Ak sa manželia modlia za uzdravenie spolu jeden za druhého, je to veľmi efektívna modlitba. Ak sa modlia spolu za syna, s ktorým majú problémy, je to veľmi účinná modlitba.

Kameňom úrazu - najmä pre mužov - je modliť sa nahlas pred inými. Ešte tak možno sa pomodlia modlitbu Otče náš alebo Zdravas Mária, ale vlastnými slovami? To už je ťažké. Ale môžete to urobiť napríklad takto: postavte sa (alebo sadnite si) doma v spálni pred kríž, ktorý máte na stene, chyťte sa za ruky a zostaňte v tichu; spoločne v tichu sa modlite, vediať, že sa modlite za seba navzájom; alebo si môžete na začiatku

povedať aj úmysel. Robíte to síce v tichu, ale ste na jedenej vlnovej dĺžke. Teda nemusíte hovoriť slová, ak je to pre vás ťažké. Ale ak manžel položí ruku na svoju manželku, aj keď nič nepovie, je to modlitba lásky. A tá je vždy efektívna. Toto je sila sviatosti: Boh miluje vašu manželku cez vás, a opačne.

2. spoločné čítanie Božieho slova

Ide o pravidelné čítanie Božieho slova vo dvojici. O uvažovanie nad Božím slovom, ale nie ako jednotlivci, ale ako jedno telo. Teda je potrebné si klásť otázku: Čo nám Boh chce povedať ako manželom, ako dvojici, nie každému zvlášť.

Cieľom spoločnej modlitby a čítania Božieho slova je dosiahnuť jednotu svedomia a rozlišovanie Božej vôle.

Jednota svedomia: Napríklad žena príde k sviatosti zmierenia a vyznáva sa s toho, že s manželom používajú antikoncepciu a cíti sa za to vinná. Príde manžel a nevyznáva sa z toho, on necíti vinu. Nemajú rovnaké svedomie: ona žije v hriechu, on nie; ona odmieta a on žiada. Nedospeli k spoločnému rozhodnutiu. Niektorí z nich nemá pravdu.

Veľmi ťažko sa žije v manželstve podľa dvoch pohľadov na jednu vec. A tu kdesi vzniká pokušenie žiť individualistický život, každý podľa seba. Máme dve kuchyne, dve auta, dva televízory, ja mám svoju prácu a ty svoju, ja mám svoje peniaze a ty svoje, a pod. Máme menej konfliktov, ale aj menej jednoty.

To, čo sa deje v rovine materiálnej a sociálnej, to už dávno bolo v rovine duchovnej, a predovšetkým v rovine svedomia. Čo robiť v takomto prípade? Ak ten druhý nespokojuje, nedá sa urobiť nič okrem modlitby za neho.

Rozlišovanie Božej vôle: Manželia veľa plánujú - najmä na začiatku manželstva - pre seba tu na zemi. Ale zabúdajú myslieť aj na večnosť. Napríklad žena chce ďalšie dieťa, ale manžel nechce. Manželka pozerá na svoje pocity, manžel zase na ekonomickú stránku a isté pohodlie. Obaja hľadajú z ľudského hľadiska. Kto má pravdu? Psychologický žena. Logický zase muž. (Aj keď majú obaja pravdu, nikdy sa nedohodnú.) Kresťanský manžel sa má pozeráť ináč. Musia si položiť otázku: Čo od nás chce Boh v tejto chvíli? Nie môj či tvoj spôsob myslenia a argumenty budú akceptované, ale modlitba o Božiu vôľu.

Manželia, plánujete spoločnú cestu a investujete, a nie málo, do mnohých vecí. Ale ste ochotní investovať aj do spoločného duchovného života?

Dali ste si sľub, že budete spoločne plánovať svoju cestu k Bohu. Nezabúdajte preto, že nie peniaze, nie pohodlie, ale Kristus má byť centrom rodiny. Nezabúdajte, že manželstvo nie je len priestor pre získavanie materiálnych vecí, ale aj večného života.

Spracoval Imrich Degro